

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

-

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Esityksen lähtökohtana hyvä hallitusohjelma

Jätelain mukaan yritykset voivat pääsääntöisesti itse järjestää yhdyskuntajätteensä jätehuollon, ja kuntien vastuulla ovat asumisessa syntyvät jätteet (32 §). Tästä huolimatta Suomessa kiistellään tällä hetkellä siitä, saavatko tiettyjen toimialojen yritykset järjestää itse yhdyskuntajätteitä koskevan jätehuoltonsa vai onko se annettava kunnan hoidettavaksi. Kiistan kohteena ovat esimerkiksi yritysätteet, joita syntyy sote-alan yrityksissä. Tästä syystä onkin perusteltua, että yhdyskuntajätettä koskevaa vastuunjakoa täsmennetään ja selvennetään.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan jätelakia muutetaan siten, että kuntien vastuu rajataan vain kotitalousjätteisiin. Kirjaus on hyvin täsmällinen eikä sen tavoite jää tulkinnanvaraiseksi. Kirjaus antaa tukevan pohjan sille, että kaikki yritystoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte siirretään selkeästi jätteen haltijan vastuulle. Kun tarkastellaan kirjauksen tarkkaa sanamuotoa, myös vastuu kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvästä yhdyskuntajätteen hoitamisesta tulisi siirtää yksityisille markkinoille. Tämä on syytä huomioida jatkovalmistelussa.

Suomen Yrittäjät pitää jätelain 32 §:n muutoksia oikeasuuntaisina

Hallitusohjelman toteuttamiseksi jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnan järjestämistä vastuulta rajattaisiin pois sote-alan yritysten ja hyvinvointialueiden palveluyksiköissä syntyvän jätteen jätehuolto riippumatta siitä, mikä on asumisen ja siihen liitettyjen

erilaisten sote-palvelujen keskinäinen painoarvo yksikön palvelukokonaisuudessa. Myös vankilat, armeijan kasarmit ja muu vastaava laitosasuminen rajattaisiin erillisellä maininnalla kuntavastuun ulkopuolelle.

Kunnan vastuulle jäisivät kotitalouskiinteistöt ja vapaa-ajan kiinteistöt, mukaan lukien sellaiset kiinteistöt, joihin hyvinvointialue tai yritys tarjoaa sote-palvelua, mutta ei itse asumispalvelua (esimerkiksi sosiaalihuoltolain 21 a §:n mukainen tuettu asuminen). Lisäksi esimerkiksi muiden kuin yksityisten oppilaitosten asuntolat ja ylioppilaskylät olisivat tavanomaisia kotitalouksia, joiden jätehuolto on kunnan vastuulla. Myös kotitalouden pienimuotoisesta itse tehtävästä remontoinnista syntyvä jäte jäisi kunnan vastuulle.

Pidämme esityksiä oikeasuuntaisina. Vastuunjaon selkeyttämisen vuoksi on kuitenkin perusteltua, että hallitusohjelman kirjaus toteutetaan täysimääräisenä siten, että kunnan vastuu rajataan ainoastaan kotitalousjätteisiin. Näin ollen esimerkiksi kaikki yritystoiminta, joka liittyy loma-asuntojen vuokraamiseen, tulee rajata kuntavastuun ulkopuolelle. Katsomme myös, että kaikkien ammattimaisen asuntoliiketoiminnan piiriin kuuluvien y-tunnuksellisten toimijoiden tulisi olla oikeutettuja järjestämään jätehuoltonsa markkinaehtoisella ja kustannustehokkaalla tavalla.

Esityksen mukaan kotitalouden pienimuotoisesta itse tehtävästä remontoinnista syntyvä jäisi kunnan vastuulle. Säännöstä on syytä täsmentää. Jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan ”itse tehtävästä” ja ”pienimuotoisesta”. Jos kotitalous teettää remontin yrityksellä, tulisi tällainen jäte rajata perusteluissa selkeästi kuntavastuun ulkopuolelle. Katsomme myös, että pienimuotoinen jättemäärä tulisi täsmentää selvästi siten, että kuntavastuu koskisi vain kiinteistökohtaiseen jätteenkeräykseen toimitettuja jätteitä. Näin ollen esimerkiksi vaihtolavajätteenkeräys jäisi markkinaehtoiseksi.

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Suomen Yrittäjät kannattaa jätelain 48 §:n muutosehdotusta

Ehdotuksen mukaan paperin tuottajavastuujärjestelmä laajennetaan kattamaan kirjat. Kirjojen jätehuolto siirtyisi kunnilta ja jätteen haltijoilta paperituotteen tuottajille, eli käytännössä painettujen kirjojen maahantuojille ja painopaperin valmistajille. Kirjojen sisällyttäminen tuottajavastuuseen edellyttäisi muutoksia jätelakiin ja keräyspaperiasetukseen. Jätelain 49 §:n 2 momentin mukainen paperin erilliskeräysvelvoite on muista tuottajavastuualoista poiketen lähtökohtaisesti kiinteistökohtainen. Tämä koskisi ehdotuksen mukaan myös käytöstä poistettavia kirjoja. Lisäksi keräyspaperiasetuksessa tuottajille säädettäisiin erillinen velvoite kerätä käytöstä poistettavia kirjoja suurkertymäkohteista, kuten kirjastoista.

Esitys on kannatettava. On hyvä, ettei kirjojen tuottajia veloiteta perustamaan omaa tuottajayhteisöä, ja kirjojen keräys järjestetään paperinkeräyksen yhteydessä. Koska toimialla on paljon mikrokokoisia yrityksiä, on kuitenkin tärkeää, että tuottajayhteisöjen yrityksiltä perimät maksut pysyvät kohtuullisina. Lisäksi on huolehdittava riittävästä siirtymäajasta, jota tuottajavastuun käytännön järjestäminen edellyttää.

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Toivonen Tiina
Suomen Yrittäjät ry